

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 20 grudnia 2021 r.

ZP-KNPS.431.6.49.2021.HS

Pani
Edyta Lisiecka
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Górze

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 25 - 27 października 2021 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Górze mieszczącym się przy ul. Poznańskiej 23, 56-200 Góra z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 25 października 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 24 czerwca 2021 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2021 r.

Jednostką kieruje Pani Edyta Lisiecka, zatrudniona na stanowisku Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze z dniem 1 kwietnia 1998 r., która ponosi odpowiedzialność za zadania realizowane w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Panią w dniu 29 listopada 2021 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników

jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),

- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Kierownik Ośrodka posiada upoważnienie do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowania do nich osób wymagających opieki (pkt 3),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły zgłoszenia w zakresie przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze.

Organ kontrolny ustalił, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Gmina nie realizuje zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

W Gminie Góra realizowane było zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy dotyczące koordynacji realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców nie było realizowane. Osoby zgłaszające się do Ośrodka uzyskiwały informacje o sposobie wytaczania powództwa.

Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami z powodu braku wystąpienia zgłoszeń (art. 110 ust. 6 ustawy). Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej udzielali wszelkich informacji o sposobach załatwiania stopnia niepełnosprawności, udostępniali druki.

Kierownik OPS w Górze składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik OPS w Górze spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku, realizujący pracę socjalną w środowisku.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Góra na dzień 31 grudnia 2020 r. zamieszkały przez 19 179 mieszkańców, w tym 318 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Na dzień kontroli teren Gminy zamieszkały był przez 18 956 mieszkańców, w tym 141 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Górze na dzień kontroli zatrudnionych było 11 pracowników socjalnych (11 etatów) realizujących pracę socjalną w środowisku, w tym 1 przebywający na urlopie macierzyńskim.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy, ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Zgodnie z art. 110 ust. 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze spełnia wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby mieszkańców oraz do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawach dotyczących udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W skontrolowanych sprawach, dotyczących przyznania pomocy w formie pobytu w schronisku stwierdzono brak dokumentów potwierdzających odbiór decyzji przez Stronę. W aktach przedmiotowych spraw znajdują się wydruki elektroniczne ze strony „śledzenia przesyłek”. Powyższa sytuacja dotyczy sprawy Nr 1 (Z.A.) decyzja nr OPS/4622/6/2020 z dnia 31.01.2020 r. i sprawa Nr 2 (H.G.) decyzje nr OPS/4622/4/2020 z dnia 7.01.2020 r., OPS/4622/10/2020 z dnia 30.06.2020 r.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Art. 40 k.p.a. w § 1 stanowi, iż pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi. Adresatem doręczeń jest zatem strona. Nie ma przy tym znaczenia, czy stroną jest osoba fizyczna, osoba prawna czy jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, a także, czy postępowanie zostało wszczęte na żądanie strony, czy z urzędu.

Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. We wszystkich wydawanych decyzjach administracyjnych kierujących mieszkańca Gminy Góra do Domu Pomocy Społecznej błędnie wskazywano art. 50 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Zgodnie z art. 107 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego w decyzji należy podać m.in. jej podstawę prawną. W orzecznictwie podkreśla się, że podstawa prawna decyzji powinna zostać powołana dokładnie, ze wskazaniem mających zastosowanie w tej sprawie przepisów prawa materialnego i formalnego oraz podaniem źródeł ich publikacji.

W sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji administracyjnych przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi brak jest wskazania szczegółowych przepisów w zakresie świadczenia rodzaju usług.

Analogicznie jak w sprawie kierowania do domu pomocy społecznej zgodnie z art. 107 k.p.a. – prawidłowa podstawa prawna decyzji powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania. Zatem podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być wskazana precyzyjnie z uwzględnieniem powszechnie obowiązujących przepisów, zarówno prawa materialnego, jak i procesowego, które były podstawą rozstrzygnięcia w danej sprawie.

2. W skontrolowanej sprawie nr 2 (H.Sz.) stwierdzono, że decyzją nr OPS/4625/s6/2020 z dnia 31.12.2019 r. przyznano pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w okresie od 2.01.2020 r. do 31.12.2020 r. jednocześnie ustalając odpłatność Strony za 1 godzinę specjalistycznych usług w wysokości 18,90 zł. Ustalona kwota odpłatności jest niezgodna z przepisem § 4 ust. 7 rozporządzenia. Kierownik OPS w Górze w trakcie czynności kontrolnych poinformował, że w dniu 26.10.2021 r. ustalono

wysokość nienależnie pobranej opłaty w wys. 173,10 zł, natomiast w dniu 27.10.2021 r. powyższa kwota została zwrócona Stronie.

Zgodnie z zapisem § 4 ust. 7 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych odpłatność strony za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie ustala się, jeżeli kwota ustalanej odpłatności jest niższa od kwoty określonej w art. 38 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono nieprawidłowości:

1. brak potwierdzenia odbioru decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących tymczasowego schronienia w schronisku,
2. błędna podstawa prawna w decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie skierowania do dps oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
3. nieprawidłowe ustalenie odpłatności Strony za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Decyzje administracyjne doręczać stronom za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi.

W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. W przypadku gdy wyliczona kwota odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest niższa od kwoty określonej w art. 38 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej (tj. 20 zł) nie ustalać odpłatności. Rozstrzygnięcie i uzasadnienie decyzji formułować ze szczególną dbałością o poprawność zawartych w nich danych.

Podstawa prawna: § 4 ust. 7 rozporządzenia z dnia 22 września 2008 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 ze zm.), art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Ewelina Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:
1. Burmistrz Góry
2.a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Nocnych i oddziału w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
Ewelina Zygmunt
Ewelina Zygmunt

